

दिए गए कार्य को copy में पूर्ण करें।

अभ्यास: (Exercise)

प्रश्न: 1.

एकपदेन उत्तर लिखत-(एक पद में उत्तर लिखिए-)

- (क) व्याधस्य नाम किम् आसीत्?
- (ख) चञ्चलः व्याघ्रं कुत्र दृष्टवान्?
- (ग) कस्मै किमपि अकार्यं न भवति?
- (घ) बदरी-गुल्मानां पृष्ठे का निलीना आसीत्?
- (ङ) सर्वः किं समीहते? ।
- (च) निःसहायो व्याघ्रः किमयाचत?

उत्तरम्:

- (क) चंचलः,
- (ख) वने (जाले),
- (ग) क्षुधार्ताय,
- (घ) लोमशिका,
- (ङ) स्वार्थम्,
- (च) प्राणाभिक्षाम्।

प्रश्न: 2.

पूर्ण वाक्येन उत्तरत-(पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए-)

- (क) चञ्चलेन वने किं कृतम्?
- (ख) व्याघ्रस्य पिपासा कथं शान्ता अभवत्?
- (ग) जलं पीत्वा व्याघ्रः किम् अवदत्?
- (घ) चञ्चलः 'मातृस्वसः!' इति को सम्बोधितवान्?
- (ङ) जाले पुनः बद्धं व्याघ्रं दृष्ट्वा व्याधः किम् अकरोत्?

उत्तरम्:

- (क) चञ्चलेन वने जालं विस्तारितम्।।
- (ख) व्याघ्रस्य पिपासा जलं पीत्वा शान्ता अभवत्।
- (ग) जलं पीत्वा व्याघ्रः अवदत्-'साम्प्रतम् अहम् बुभुक्षितः अस्मि, इदानीम् अहं त्वां खादिष्यामि।'
- (घ) चञ्चलः 'मातृस्वसः!' इति लोमशिकाम् सम्बोधितवान्।
- (ङ) जाले पुनः बद्धं व्याघ्रं दृष्ट्वा व्याधः प्रसन्नः भूत्वा गृहं प्रत्यावर्तत।

प्रश्न: 3.

अधोलिखितानि वाक्यानि कः/का कं/कां प्रति कथयति-

(निम्नलिखित वाक्यों को किसने, किसको कहे/किसके लिए कहे-)

	कः/का	कं/कां
यथा-इदानीम् अहं त्वां खादिष्यामि।	व्याघ्रः	व्याधम्
(क) कल्याणं भवतु ते।		
(ख) जनाः मयि स्नानं कुर्वन्ति।		
(ग) अहं त्वत्कृते धर्मम् आचरितवान् त्वया मिथ्या भणितम्।		
(घ) यत्र कुत्रापि छेदनं कुर्वन्ति।		
(ङ) सम्प्रति पुनः पुनः कूर्दनं कृत्वा दर्शय।		

उत्तरम्:

कः/का	कम्/काम्
(क) व्याघ्रः	व्याधम्
(ख) नदीजलम्	चंचलम् (व्याधम्)
(ग) चंचलः	व्याघ्रम्
(घ) वृक्षः	चंचलम् (व्याधम्)
(ङ) लोमशिका	व्याघ्रम्

प्रश्न: 4.

रेखांकित पदमाधृत्य प्रश्ननिर्माणम्-(रेखांकित पदों के आधार पर प्रश्न का निर्माण कीजिए-)

(क) व्याधः व्याघ्र जालात् बहिः निरसारयत्।

(ख) चञ्चलः वृक्षम् उपगम्य अपृच्छत्।

(ग) व्याघ्रः लोमशिकायै निखिल कथां न्यवेदयत्।

(घ) मानवाः वृक्षाणां छायायां विरमन्ति॥

(ङ) व्याघ्रः नद्याः जलेन व्याधस्य पिपासामशमयत्।

उत्तरम्:

(क) कस्मात्,

(ख) कम्,

(ग) कस्यै,

(घ) केषाम्,

(ङ) कस्याः।

